

njem nahajajo temne pečine Elorske, bodi ti v njih svitlo solnce. . . .»

Valmiki pa, ki se je med tem zopet zavedel, je dodal:

»In bodi blagoslovljena!«

DEKLIŠKI LICEJI. J. FERFOLJA. PRAGA.

Žensko šolstvo je bilo in je še bore malo podp'rano od poklicanega č'nitelja, države. Najvišje instance ženskega naobrazovanja, ktere vzdržuje država, so meščanske šole in učiteljišča. Da ne morejo ta učilišča zadoščati potrebam in dolžnostim moderne žene, ktera — volens nolens — mora iti za tekom časa, je pač jasno kot beli dan. To so začeli spoznavati že nekaj desetletij sem tudi mnogi zasebniki, društva in občine, ktere so, ko državna moč ni hotela v tem pogledu ničesar storiti, začele ustanovljati v Avstriji višje izobraževalne zavode za ženske, kakor višje dekliške šole, ženske liceje, ženske gimnazije, in podobno. Vsaki teh zavodov je bil seveda kot čisto zasebno podjetje popolnoma po svoje urejen, tako da ni moglo biti govora o kaki enotni upravi. Ta raznoličnost uprave teh zavodov obstoja z malimi izjemami še sedaj.

Leta 1897. je dovolilo ministerstvo za uk in bogočastje absolventkam učiteljišč vstop do filozofične fakultete kot izrednim slušateljicam. Isto ugodnost je obljubilo i za dekliške liceje in podobne zasebne ženske šole, ali ravno radi prevelike raznovrstnosti učnega reda in cele notranje uprave teh zavodov ni se odločilo ministerstvo za nobenega izmed njih. Ta raznoličnost je bila tudi vzrok, da ni bilo najti izlaha za nje pripravnih učiteljev. — Da bi se prišlo temu v okom, sklicalo je ministerstvo za uk in bogočastje v maju 1900. anketo, ktera bi se naj posvetila vprašanju višje ženske omike in šolstva. Ta anketa

je kmalu na to predložila ministerstvu samostojno in enotno učno osnovo za ženske liceje. Ministerstvo je to osnovo odobrilo in jo uvelo s posebnim statutom v decembru 1900 začasno v veljavo. Po tej osnovi štejejo dekliški liceji 6 razredov; absolventke obiskujejo po prestanem izpitu — maturi — lahko še univerzo kot izredne slušateljice.

Namen dekliških licejev je, podati dekletom nekaj višje splošne omike in ob enem vzgajati jih praktično za posamezne stroke. Ti liceji stoje na lestvici ženskih izobraževalnih zavodov za eno stopinjo više od višje dekliške šole in se približujejo zelo našim gimnazijam, samo z razliko, da se v licejih ne podučuje klasičnih jezikov in da je celi pouk urejen veliko bolj praktično ko na gimnazijah. Učni cilj v posameznih strokah ni postavljen previsoko; pouk je urejen po eni strani takó, da zagotovi dekletom neko višjo splošno omiko, po drugi strani pa za vsako stroko tako specialno izobrazbo, da se na podlagi iste lahko dalje izobrazujejo na vseučilišču. Obvezni učni predmeti so: verstvo, učni jezik in še dva druga moderna jezika, zgodovina, geografija, aritmetika, prirodopis, naravoslovje, risanje, merjenje in kaligrafija. Neobvezni predmeti: petje, telovadba, ročna dela in stenografija. Poleg tega se ustanovljajo pri vsakem zavodu še posebni strokovni kurzi ravno z ozirom na daljše specialno izobraževanje na vseučilišču.

Absolventke dekliških licejev morejo po triletnem vseučiliškem študiju in po prestanem izpitu pred posebno izpraševalno komisijo za dekliške liceje postati istotam učiteljice. S tem je ženam odprt velik krog delavnosti, ker podučujejo na takih licejih većinoma same ženske; te učiteljice postanejo lahko tudi ravnateljice.

Absolventke dekliških licejev vstopijo lahko v državno službo, celó zdravilstvu

se morejo posvetiti, če so prej prebile do-
polnilno izkušnjo iz latinščine.

SLIKA. Ž. L. MOZIRSKI.

Davno minol čas je zlati,
Let detinskih zlati čas,
Ko k sosednji stari mamki
Često sem uhajal v vas.

Pravljic sto je ona znala,
Slušal jaz sem starko plah,
Koprnel sem zdaj veselja,
Zdaj obhajal me je strah.

Čas mi vplétel v goste kodre
Mnogo je srebrno nit, —
Sad spoznanja sem okusil,
Mrknil mi je sreče svit.

Zábil bajke sem skrivnostne
V trdem boju resnih dni, —
Slika le pravljice ene
Stopa mi še pred oči . . .

Goro nebotečno gledam
V duhu kot otrok nekda,
Kjer leži v verigah težkih
Vklenjen gorostasen zmaj.

Vitezi in njih oprode
Stražijo izhod temán ;
Da bi zmaj verig ne strgal,
Pazijo nanj noč in dan.

A zaman so straže pazne,
Zmaj zdrobil bo vez okóv,
Preden novega stoletja
Zlat napóčil svit bo nov !

Oj, gorjé tedaj stražnikom,
Krutim vitezem gorjé,
Zadnjič takrat solnce rujno
Zrli belega so dné ! — —

Kádar polnoči viharne
Truden prebedim brez suu,
Slika čudna se poraja
Mí na duše tožne dnu.

Vklenjeno in v prah teptano
Gledam ljudstvo, bratski rod,
Straža mu je tolpa hlapcev,
Njim voditelj krut gospod.

V spone težke ijud pokorni
Že stoletja je vkován,
Prišel pa bo dan osvete,
Prišel bo rešitve dan !

Oj, gorje tedaj trpinov
Zatiralcem ljutim, joj, —
Pravo svoje bo zahteval
Do sedaj brezpravni roj ! — —

Lanci padajo jekleni,
Narod vstaja vsepovsod —
In ti sam zaspan bi dremal,
Mili moj slovenski rod ? . . .

Zora vztaja vže v izhodu,
Svita se že beli dan, —
Zdrobi spone tisočletne
Stopi svóboden na plan !

ŽENSKÉ V JAVNEM DRUŽABNEM ŽIVLJENJU*). SAVA.

Brala sem z zanimanjem članek »Vse-
uilišče v Ljubljani in slovensko ženstvo«,
le z enim se nisem strinjala, namreč s tem,
ko pravite, cenjena gospa urednica, da so
vseučilišča na Dunaju, v Švici in drugod
predaleč, da bi moglo tjakaj slediti dijakinjam
dostojno spremstvo. Da so predaleč, to že
priznam, ali da bi dijakinje morale imeti
spremstvo, ako nočejo, da trpi njih ugled,
to mi ne gre v glavo. Ne morem umeti,
zakaj bi se mlada ženska ne smela podati
sama v daljno tuje mesto. Ako je drugače
in bolj izobražena nego je navadno ženstvo,
o čemer vendar ne bomo dvomili glede
one, ki hoče slušati vseučiliška predavanja,
se po mojem mnenju in naziranju popol-
noma lahko vzdržuje, da moralno ne pro-
pade. Glejmo n. pr. mlade učiteljske
abiturijentinje, poštne in privatne uradnice.
Komaj imajo v rokah svoja spričevala, že
se ogledujejo za kakšnim povoljnim mestom
in je nastopijo koj, ko dobijo poziv za to.
Saj drugače niti ne morejo. Stariši so jih

*) Velec-njena sotrudnica Sava je o tem članku
izjavila, da ga je napisala po prvem utisu, ki ga je na
njo napravil članek »Vseučilišče v Ljubljani in sloven-
sko ženstvo« v predzadnji številki »Slovenke«. Ko pa
je pozneje omenjeno stvar čitala še enkrat, se je pre-
pričala, da je odlomek o »gardedamah« krivo umela.
Svoj članek pa da nam vseeno pošilja v eventualno upo-
rabo. — Mi članek z veseljem priobčujemo! Uredn.